

Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA za 2021 r.

I. Realizowane projekty

A. Projekt: Zatrzymanie budowy nowych kopalń odkrywkowych, skrócenie czasu funkcjonowania istniejących elektrowni na węgiel brunatny oraz wzmocnienie procesu transformacji energetycznej i ochrony klimatu w Polsce

W trakcie realizacji projektu kontynuowaliśmy prace mające na celu wstrzymanie budowy nowych i istniejących kopalń i elektrowni odkrywkowych węgla brunatnego. Zajmowaliśmy się głównie postępowaniami, których celem była kopalnia i elektrownia odkrywkowa Turów. W lutym 2021 r. Republika Czeska złożyła do TSUE pozew przeciwko Polsce w sprawie koncesji kopalni Turów do 2026 r. TSUE wydał orzeczenie o natychmiastowym zawieszeniu działalności kopalni Turów, ale Polska nie zastosowała się do orzeczenia. W listopadzie 2021 r. odbyło się przesłuchanie stron, w lutym 2022 r. zaopiniował się rzecznik generalny TSUE, a ostateczny wyrok powinien zostać ogłoszony w marcu 2022 r. Od miesięcy rządy Polski i Czeski starały się o porozumienie (Czesi zgłaszali potrzebę ok. 40-50 mln euro na projekty związane z ochroną środowiska), a umowa została ostatecznie sfinalizowana w lutym 2022 r. W międzyczasie, w 2021 r., oddano do eksploatacji nowy blok w elektrowni Turów. EKO-UNIA zaangażowała się w działania dotyczące powyższych tematów.

Kontynuowaliśmy działania z poprzednich lat i przeprowadziliśmy kilka nowych (większość działań była prowadzona online w związku z pandemią). Nasze działania skierowane były głównie na region, w którym znajduje się kompleks Turów, ale śledziliśmy również procesy dotyczące lokalizacji innej kopalni odkrywkowej tj. Złoczew, gdzie mocniej byliśmy zaangażowani kilka lat wstecz na początku budowania społecznego ruchu oporu. Kontynuowaliśmy również współpracę ze społecznościami lokalnymi i pracę w ramach Koalicji „Rozwój TAK – Kopalnie odkrywkowe NIE” (RT-ON) oraz byliśmy bardzo aktywni w działaniach sprawiedliwej transformacji w rejonie Bogatyni, na Dolnym Śląsku i w Polsce.

Cel główny został osiągnięty – budowa nowych kopalń odkrywkowych w Polsce – tj. Złoczew – nie ruszyła, a PGE zaczęło się dystansować od tego projektu. W Turowie sytuacja jest bardziej skomplikowana – PGE ma koncesję do 2026 r., a później do 2044 r. Działaliśmy na wszystkich etapach procedur i współpracowaliśmy z organizacjami polskimi, czeskimi i niemieckimi. Podczas różnych działań w ramach projektu aktywnie współdziałaliśmy z Fundacją FrankBold, Greenpeace oraz Fundacją i Koalicją „RT-ON”.

Nadal brakuje spójności polityki władz centralnych w odniesieniu do węgla brunatnego. Ta sytuacja (i nasz stały opór) wpłynęła na zablokowanie nowych kopalń odkrywkowych w 2021 roku. PGE nie ustaje w dążeniu do rozbudowy kopalni Turów. Na szczęście ZE PAK wycofał się oficjalnie z planów budowy kopalni Ościstowo, a PGE wycofało się z planów Złoczewa. Jednak nadal staramy się kontrolować wpływ na środowisko inwestorów we wszystkich regionach planowanych kopalń.

Na projekt pozytywnie wpływają czynniki zewnętrzne – m.in. korzystniejsza opinia publiczna- coraz powszechniejsze zrozumienie dla zmian klimatu, rosnące ceny energii elektrycznej z węgla, rosnące ceny CO₂, sytuacja gospodarcza na świecie, Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, „dezinwestycje co do węgla” przez banki i ubezpieczycieli oraz klimat europejski celów i Zielonego Ładu. W sprawę Turowa bardzo zaangażowane są organizacje pozarządowe z Czech i Niemiec, a także czeski rząd. Współpracujemy również z naukowcami (m.in. prof. Jan Popczyk). W kolejnych latach chcemy kontynuować nasze prace nad transformacją polskiej energetyki i zaprzestaniem budowy nowych kopalń odkrywkowych i elektrowni oraz doprowadzić do sytuacji, w której elektrownie na węgiel brunatny zaczną się wygasać na rzecz nowych, zielonych źródeł energii. Pokazując fundusze unijne, w tym Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, staraliśmy się wywrzeć presję na samorządowców z regionów węglowych (Wałbrzych, Bogatynia) i PGE, aby wycofywały się z węgla. Jedną ze strategii było wsparcie i wykazanie skuteczności działań transformacyjnych w subregionie wałbrzyskim.

Nasze działania w projekcie:

1. Wspieranie działań Bogatyńskiego Alarmu Smogowego

Działaliśmy na Facebooku, gdzie na bieżąco informowaliśmy o zanieczyszczeniu powietrza oraz tematach związanych z niską emisją, jakością powietrza i jego wpływem na zdrowie w Bogatyni i Zgorzelcu. Stale kontrolowaliśmy jakość powietrza za pomocą czujnika AirFox. Min. w wyniku działań Alarmu Smogowego kopalnia zainstalowała pokrywy na taśmociągu i zmieniła procedurę transportu, dzięki czemu udało się zredukować część zapylenia i znacznie zredukować zapylenie z kopalni. W wyniku kampanii udało się zwrócić uwagę na problem i podjąć realne kroki: w Trzcińcu (dzielnica gminy Bogatynia o najgorszym powietrzu) burmistrz i PGE planują podłączyć mieszkańców do sieci ciepłowniczej.

2. Spotkania z lokalnymi społecznościami dotyczące zanieczyszczenia powietrza i kopalni odkrywkowej Turów oraz pomiary zanieczyszczenia powietrza

Stale mierzyliśmy zanieczyszczenie w rejonie Bogatyni. Wykorzystaliśmy doświadczenie i sprzęt Dolnośląskiego Alarmu Smogowego (DAS) i pokazaliśmy wyniki na naszej stronie internetowej. DAS przeprowadził szkolenie dla Straży Miejskiej w Bogatyni, które zaowocowało zwiększeniem wiedzy na temat jakości powietrza.

Bogatyński Alarm Smogowy (BAS) we współpracy z DAS i Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeprowadził szkolenie „*Dobra atmosfera – szkolenie antysmogowe dla powiatu zgorzeleckiego*” skierowane do samorządowców i organizacji pozarządowych organizacje. W programie omówiono zobowiązania i programy finansowe dla gmin, metody alarmowania, działania edukacyjne dla mieszkańców oraz źródła finansowania. W szkoleniu wzięli udział przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy Bogatynia, przedstawiciele urzędów w Zgorzelcu, Sulikowie, Zawidowie i Węglińcu,

3. Wspieranie sprzeciwu wobec zniszczenia historycznego miasta Opolno-Zdrój w wyniku rozbudowy kopalni odkrywkowej Turów

W czerwcu 2021 r. rozpoczął się jubileusz 50-lecia pleneru „Ziemia Zgorzelecka 1971-2021” i odbyło się kilkadziesiąt wydarzeń. Imprezy dotyczyły promocji zabytków architektury szachulcowej w celu budowania i wzmacniania oddolnych ruchów społecznych w Opolnie-Zdroju i powiecie zgorzeleckim oraz pokazywania możliwości rozwoju regionalnego – m.in. dzieci rysowały, jak widzą przyszłość zamiast kopalni Turów. Na podstawie dziecięcych rysunków powstał kalendarz, który później był promowany w Polsce (we Wrocławiu, Krakowie, Warszawie) i był pretekstem do rozmowy o przyszłości Bogatyni. Zorganizowaliśmy również warsztaty internetowe „Czy kultura i sztuka może uratować Opolno-Zdrój?” - pokazać potencjał Opolno-Zdroju - gdzie zaprosiliśmy znanych artystów i pisarzy. W styczniu 2022 zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję (z partnerami niemieckimi) na temat zabytków na Dolnych Łużycach i możliwości ich wykorzystania w aspekcie rozwoju regionalnego (alternatywa dla Turowa). Spotkanie (internetowe i stacjonarne w Zgorzelcu) wzbudziło duże zainteresowanie i zapoczątkowało serię kolejnych spotkań na ten temat.

EKO-UNIA od samego początku aktywnie uczestniczy w postępowaniach prawnych wobec Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotyczących ochrony zabytków w Opolnie-Zdroju. Dodatkowo istnieje osobna procedura (EKO-UNIA jest stroną) dla cennego budynku przy Kasztanowej 22. Budynek jest własnością PGE i po interwencji EKO-UNIA PGE zabezpieczyła dach budynku, zniszczony po pożarze, przed dalszymi uszkodzeniami zabytku.

4. Wzmocnienie współpracy ze społecznościami Czech i Niemiec na rzecz ochrony środowiska i klimatu

Systematycznie współorganizowaliśmy spotkania on-line z partnerami z Polski, Czech, Niemiec oraz z naszymi partnerami z Brukseli, gdzie omawiamy bieżące procesy kopalni i Elektrowni Turów, wymieniamy się informacjami oraz planujemy przyszłą strategię i działania. Nasi zagraniczni partnerzy byli bardzo aktywni w postępowaniach prawnych. Prowadziliśmy wspólnie z zagranicznymi partnerami szeroką i intensywną kampanię medialną w sprawie Turowa.

Rząd Czeskiej Republiki, przy wsparciu organizacji pozarządowych, złożył do TSUE pozew przeciwko Polsce w sprawie koncesji kopalni Turów do 2026 r.

Zorganizowaliśmy międzynarodową konferencję (online, ze względu na Covid-19) dla samorządów, biznesu, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców z Polski, Czech, Niemiec wraz z naszymi partnerami zagranicznymi i ZKlastrem na temat przyszłości i możliwości wspólnych projektów ponadgranicą. Nasi partnerzy z Czech wzięli również udział w konferencji prasowej, którą zorganizowaliśmy po wydaniu przez TSUE decyzji o natychmiastowym zawieszeniu działalności kopalni Turów.

5. Aktywny udział w postępowaniach prawnych dotyczących rozbudowy kopalń odkrywkowych i elektrowni Turów oraz w zależności od potrzeb Złoczewa

Śledziliśmy wszystkie postępowania PGE – byliśmy stroną w sprawach dot. Turowa. Aktywnie współpracowaliśmy z Fundacją Frank Bold w postępowaniach sądowych wraz innymi organizacjami polskimi, czeskimi i niemieckimi. Uczestniczyliśmy w różnych spotkaniach, m.in. spotkanie Sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych, Ochrony Środowiska, Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych, na którym przedstawiliśmy naszą opinię. Wykonaliśmy ekspertyzę niezbędną do postępowania przed Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Opolno-Zdroju w sprawie jego zabytków. Nadal śledziliśmy również procedurę lokalizacji kopalń odkrywkowych w Złoczewie.

W ramach przygotowania narzędzi do wycofywania węgla i transformacji w kierunku elektroprosumeryzmu wspieraliśmy opracowywanie ekspertyz dotyczących założeń Prawa elektrycznego, które są wykorzystywane m.in. w pracach Senatu.

6. Przygotowanie i promocja analiz alternatywnych miejsc pracy w OZE, EE na tle miejsc pracy w kompleksie Turów i sektorach pokrewnych w regionie jeleniogórskim

Przygotowano i zaprezentowano przed Urzędem Marszałkowskim analizę prof. Popczyka i dr. Bodzka na temat wprowadzenia elektroprosumeryzmu jako załącznika do Społecznego TPST w subregionie wałbrzyskim. Celem analizy było pokazanie możliwości zamiany paliw kopalnych (energia elektryczna, transport i ciepło) na EE i 100% OZE - prowadzące do dekarbonizacji ogrzewania w 2030 roku i neutralności klimatycznej w 2040 roku.

Prof. Popczyk i dr. Bodzek przygotowali również analizę dla powiatu zgorzeleckiego, która wykazała model elektroprosumeryzmu – rozproszonego, zróżnicowanego OZE w odniesieniu do monopolistycznego OZE oraz kompleksu Turów. Analiza ta wykazała, że najlepszy dla regionu jest model elektroprosumeryzmu. Zorganizowaliśmy konferencję prasową (i informację prasową) promującą tę analizę w mediach, a później zorganizowaliśmy konferencję, na której dr. Bodzek przedstawił temat.

7. Przygotowanie wkładu/stanowiska do Planu Terytorialnego dla Sprawiedliwej Transformacji (TPJT) Dolnego Śląska, w tym prosumentyzmu, demokracji obywatelskiej itp.

Byliśmy bardzo aktywni w przygotowaniu TPST Wałbrzycha i Zgorzelca. Uczestniczyliśmy w konsultacjach i przygotowaliśmy kilka uwag do Zgorzeleckiego TPST, a także do Umowy Partnerstwa i Programu Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Uczestniczyliśmy we wszystkich spotkaniach Dolnośląskiej Grupy Roboczej ds. Regionów Węglowych w Przejściu. Koordynowaliśmy przygotowanie TPST regionu wałbrzyskiego – Radosław Gawlik był przewodniczącym Społecznej Grupy Roboczej ds. społecznego Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Regionu Wałbrzyskiego. Społeczny TPST został zaakceptowany 21 maja i przesłany do

KE - region jako pierwszy w Polsce deklaruje dekarbonizację w 2030 r. i neutralność klimatyczną w 2040 r. Plan Społeczny znalazł odzwierciedlenie w formalnym TPST Urzędu Marszałkowskiego

8. Dobre praktyki z Wałbrzycha

W lutym 2021 zorganizowaliśmy warsztaty na temat budowania niezależności energetycznej/elektrycznej (elektroprosumeryzm) w gminach subregionu wałbrzyskiego. W maju odbyła się konferencja prasowa samorządowców i organizacji pozarządowych (tj. EKO-UNIA) prezentująca przed Urzędem Marszałkowskim Społeczny TJTP Podregionu Wałbrzyskiego z celami: dekarbonizacja w 2030 i neutralność klimatyczna w 2040. Społeczny TPST Wałbrzych był również prezentowany na różnych spotkaniach, m.in. spotkaniach z konsultantami zewnętrznymi PwC, spotkaniach i konsultacjach Grupy Roboczej ds. Sprawiedliwej Transformacji oraz z Urzędem Marszałkowskim, spotkaniach Sejmiku Samorządowego oraz w licznych wypowiedziach i komunikatach medialnych związanych z międzynarodową problematyką Turowa.

W lipcu wzięliśmy udział i przeprowadziliśmy panel dyskusyjny w Nowej Rudzie (podczas Festiwalu Góra Literatury) na temat Europejskiego Zielonego Ładu i sprawiedliwej transformacji. Wśród gości znalazła się noblistka i inicjatorka festiwalu – Olga Tokarczuk.

9. Konferencje/debaty na temat polskiej transformacji energetycznej i ochrony klimatu

Byliśmy aktywni w spotkaniach na temat polskiej transformacji energetycznej (które były prowadzone głównie online z powodu COVID-19) z prof. Popczyka na Politechnice Śląskiej w Gliwicach oraz regularnie uczestniczyliśmy w Konwersatorium „Inteligentna Energetyka” na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, często z prezentacjami na temat problemu Turowa i sprawiedliwej transformacji.

Współpracowaliśmy z innymi organizacjami pozarządowymi w kwestiach sprawiedliwej transformacji. Wzięliśmy udział w kilku webinarach dotyczących polskiej transformacji energetycznej, w seminariach o sprawiedliwej transformacji Dolnego Śląska w Wałbrzychu.

Zorganizowaliśmy również: warsztaty na temat elektroprosumeryzmu (i sprawiedliwej transformacji) w gminach subregionu wałbrzyskiego (gdzie brały udział władze samorządowe, lokalne organizacje pozarządowe, eksperci), konferencję o potencjale kulturowym i sprawiedliwej transformacji Opolna-Zdroju (gdzie wzięli udział polscy reporterzy i pisarze, przedstawiciele lokalnych organizacji z regionu Zgorzelec, przedstawiciele festiwalu Góra Literatury, mieszkańcy regionu zgorzeleckiego, organizacje pozarządowe i władze samorządowe z Dolnego Śląska), międzynarodową konferencję poświęconą przyszłym projektom transformacja regionu na trójstyku granic (gdzie wzięli udział przedstawiciele władz samorządowych, organizacji pozarządowych, obywateli i lokalnego biznesu ze wszystkich trzech krajów, a także ZKlaster oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego), kilka konferencji prasowych na temat sprawiedliwej transformacji Bogatynia (gdzie wzięły udział media lokalne i ogólnopolskie, a także organizacje pozarządowe), międzynarodową konferencję o zabytkach na Dolnych Łużycach i możliwości ich wykorzystania w aspekcie rozwoju regionalnego regionu zgorzeleckiego i sprawiedliwej transformacji (gdzie wzięli udział naukowcy, przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, organizacji pozarządowych i obywatele), 3 spotkania z artystami i lokalnymi społecznościami (we Wrocławiu, Krakowie, Warszawie) na promocję kalendarza i rozmowę o przyszłości Opolna-Zdroju oraz Wrocławskie Konwersatorium „Inteligentna Energetyka”, na których została zaprezentowana analiza prof. Popczyka i dr Bodzek i gdzie rozmawialiśmy o różnych scenariuszach transformacji

energetycznej regionu zgorzeleckiego (w seminariach wzięli udział naukowcy, przedstawiciele władz lokalnych, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego, organizacji pozarządowych i obywatele).

10. Kontynuacja wydawania biuletynu internetowego "Pod Prąd"

Kontynuujemy wydawanie "Pod Prąd". Czytelnicy mogli zapoznać się z artykułami i komentarzami na temat sytuacji kopalń odkrywkowych w Polsce i za granicą, działalności Koalicji „RT-ON” itp. Wydaliśmy 12 numerów. Biuletyn ukazał się na naszej stronie Zielona Brama www.eko.org.pl

11. Wydarzenia medialne dot. kopalń odkrywkowych

Zrealizowaliśmy 6 audycji „Energia dla Klimatu” w radiu TOK FM na temat m.in. koncepcji elektroprosumeryzmu, prawa elektrycznego, technologii PV, prawa UE w zakresie transformacji, roli gazu i energii jądrowej w transformacji.

Przygotowaliśmy, opublikowaliśmy i wypromowaliśmy (głównie w mediach społecznościowych) dwa filmy (jeden przygotowany wspólnie z Muzeum Współczesnym i Akademią Sztuk Pięknych we Wrocławiu) o Opolnie-Zdroju i jego dziedzictwie, które może zostać zniszczone przez rozbudowę kopalni i przyszłe możliwości rozwoju regionalnego. Przygotowaliśmy też i opublikowaliśmy kolejny film (po konferencji w Zgorzelcu), w którym naukowcy rozmawiali o możliwości wykorzystania łużyckich zabytków jako alternatywy dla rozwoju regionu.

Nagrywaliśmy nasze spotkania i konferencje, transmitowaliśmy je (na żywo) i promowaliśmy w naszych mediach społecznościowych. Prowadziliśmy szeroką i intensywną kampanię medialną dotyczącą sprawy Turowa – opublikowaliśmy kilkadziesiąt artykułów, komunikatów prasowych, briefingów w mediach polskich i zagranicznych. Zorganizowaliśmy konferencję prasową w 1. rocznicę nielegalnej działalności Turowa (z RTON i Frank Bold) i po wydaniu przez TSUE decyzji o natychmiastowym zawieszeniu działalności kopalni Turów (przyszło kilkanaście mediów) i kolejnej promującej analizę elektroprosumeryzmu w Zgorzelcu. Transmitowaliśmy na żywo międzynarodową konferencję na trójstyku granic i o zabytkach łużyckich.

12. Energia dla Klimatu - wydanie internetowego newslettera

Kontynuowaliśmy redagowanie i publikowanie numerów „Energia dla Klimatu”, który został wysłany na listę mailingową członków Koalicji, mieszkańców zagrożonych gmin i innych zainteresowanych osób (ok 1300 adresów). Wydaliśmy 12 numerów. Biuletyn zawierał artykuły napisane przez naszych felietonistów oraz materiały z różnych źródeł medialnych, raporty i komentarze na temat energetyki i ochrony klimatu (łącznie z całym tekstem).

13. Ogólnopolska i międzynarodowa kampania medialna dotycząca polskiej transformacji energetycznej

Z powodu pandemii byliśmy bardziej aktywni w sieci. W ramach projektu przygotowaliśmy i opublikowaliśmy kilkadziesiąt artykułów i komunikatów prasowych (w mediach polskich i zagranicznych) dotyczących problemu planowanych kopalń odkrywkowych w Polsce, w szczególności kopalni Turów oraz tematów związanych z transformacją energetyczną.

Wydaliśmy również biuletyn „Obserwator TEPP” (Transformacja Energii Ponad Podziałami) – 12 numerów. Informacje koncentrowały się na zagadnieniach związanych z polską transformacją energetyczną – dobre praktyki, aktualności z sektora OZE, nowe technologie, innowacyjne

rozwiązania, polityka UE itp.

14. Kampania dot. przejrzystości finansów

Z sukcesem promowaliśmy nasz portal (oraz funpage na Facebooku) „Odpowiedzialny Inwestor” (OI), gdzie przygotowaliśmy i publikowaliśmy specjalistyczne artykuły o tematyce ekonomicznej związanej z ekologią, ze szczególnym uwzględnieniem sektora górnictwa węgla kamiennego - opublikowaliśmy kilkadziesiąt artykułów. Artykuły cieszyły się popularnością i dużą oglądalnością. Rozwinęliśmy wsparcie OI na Facebooku i Twitterze oraz nawiązaliśmy współpracę z nowymi autorami i instytucjami.

Nawiązaliśmy współpracę z Fundacją RT-ON, która wpłynęła na rozwój OI. Przeprowadziliśmy 2 webinaria: „Postanowienia noworoczne – poznaj zielone finanse” z ekspertem Stanisławem Stefaniakiem, analitykiem Fundacji Instrat oraz „Ubezpieczyciele, banki i klimat. Jak instytucje finansowe napędzają katastrofę klimatyczną?”.

Podjęliśmy kroki w celu profesjonalizacji naszych działań: rejestracja OI w sądzie i Bibliotece Narodowej, przeniesienie zasobów na szybki i niezawodny serwer.

B. Działania dotyczące stopniowego odchodzenia od użycia rtęci w stomatologii w Polsce i Europie w 2021 r.

W 2021 kontynuowaliśmy naszą współpracę w partnerami z Europy oraz z USA na rzecz implementacji konwencji z Minamaty oraz europejskiego rozporządzenia dotyczącego rtęci. Prowadzone były rozmowy z sekretariatem ONZ w Genewie oraz biurem Komisji Europejskiej w Brukseli, które jest zaangażowane w proces.

Nawiązaliśmy owocne kontakty w Naczelną Izbą Lekarską, która konsultowała z nami treść deklaracji wrocławskiej (DW). W DW domagaliśmy się od polskiego rządu jak najszybszego wycofania amalgamatu z koszyka świadczeń gwarantowanych. Nasza konsekwencja w działaniach oraz akcentowanie problemów dla środowiska przyrodniczego z tytułu stosowania rtęci w stomatologii miały przynieść pożądane efekty już w roku 2022.

Nasze działania, które prowadziła i koordynowała przede wszystkim Hanna Schudy, obejmowały regularne kontakty z Ministerstwem Zdrowia, z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, z Naczelną Izbą Lekarską oraz z Narodowym Funduszem Zdrowia.

c. EkoObywatel- start projektu

Jesienią 2021 roku Stowarzyszenie EKO-UNIA rozpoczęło realizację projektu pod nazwą „EkoObywatel – wsparcie interwencji i zmian systemowych” z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, finansowanego z Funduszy EOG.

Celem tego dwuletniego projektu (2021-2023) jest zwiększenie aktywności obywateli w zakresie działań strażniczych na rzecz środowiska, klimatu oraz lasów. Projekt odpowiada na potrzeby osób na każdym poziomie zaawansowania dotyczącego aktywności społecznej – zarówno osoby

indywidualne, jak i doświadczone w działaniu nieformalne lub formalne grupy, mogą uzyskać nasze wsparcie. Projekt zakłada również aktywizację środowisk eksperckich i akademickich jako źródła wsparcia merytorycznego dla inicjatyw obywatelskich, zwłaszcza tych zmierzających do wypracowania propozycji rozwiązań systemowych rozwiązujących problemy, które zostały zidentyfikowane przy okazji interwencji obywatelskich.

Projekt cieszy się dużym zainteresowaniem.

Obywatele zwracają się z prośbą o pomoc nie tylko dla problemów dotyczących sytuacji na Dolnym Śląsku, a więc w rejonie siedziby Stowarzyszenia EKO-UNIA, ale również dla spraw z innych części kraju. Kilka interwencji nowych i starych, które są przedmiotem projektu opisaliśmy w punkcie poniżej

II. Działania statutowe i inicjatywy poza-projektowe - udział w interwencjach, seminariach, spotkaniach, inicjatywach itp.

1) Akcja „Sprzątamy ze świadomością”

W jej ramach 11 listopada EKO-UNIA ponownie wzięła udział w patriotycznej akcji sprzątania Polski. W naszym wypadku była to też kontynuacja akcji „SprzątaMy ze Świadomością”. W czasie akcji został ponownie uporządkowany ze śmieci brzeg Odry w samym centrum miasta przy moście Sikorskiego.

2) Interwencje - najważniejsze sprawy (niekiedy wykraczające poza czas sprawozdania jednorocznego)

1. Ferma przemysłowa w Bukowicach. Weszliśmy w postępowanie dotyczące budowy fermy drobiu w miejscowości Bukowice w gminie Leśna Podlaska. Wraz z innymi stronami postępowania, złożyliśmy szereg uwag do raportu o oddziaływaniu na środowisko dotyczącego tej inwestycji. Ostatecznie Wójt Gminy Leśna Podlaska wydał decyzję o odmowie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Inwestor odwołał się od decyzji wójta do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, gdzie sprawa jest obecnie rozpatrywana.

2. Wylewanie ścieków do rzeki Odry. Podjęliśmy działania w sprawie zanieczyszczenia rzeki Odry na terenie miasta Oława. Zwróciliśmy się z prośbą o interwencję poselską adresowaną do burmistrza miasta oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, uczestniczyliśmy w spotkaniu dotyczącym problemów z zanieczyszczeniem Odry w mieście Oława, jak również wnioskowaliśmy o wizytację na terenie jednego z lokalnych przedsiębiorstw położonych nad brzegiem rzeki Odry.

3. Budowa drogi S11. Zostaliśmy stroną w postępie administracyjnym dotyczącym budowy drogi ekspresowej S11 na odcinku Ostrów Wielkopolski – Kępno. Złożyliśmy uwagi do planowanej trasy przebiegu drogi, uczestniczyliśmy w spotkaniach dotyczących inwestycji, jak również zleciliśmy ekspertom wykonanie oceny raportu oddziaływania na środowisko dla wyżej wymienionej inwestycji .

4. Budowa spalarni odpadów pod Wrocławiem. Dołączyliśmy do postępowania administracyjnego dotyczącego budowy spalarni w gminie Wisznia Mała przy północno-wschodniej granicy Wrocławia. Uczestniczyliśmy w spotkaniach dotyczących inwestycji, zamówiliśmy ocenę raportu oddziaływania na środowisko wykonaną przez doktora habilitowanego Leszka Pazderskiego, wypowiedaliśmy się na temat inwestycji w mediach.

5. Budowa spalarni odpadów w Bielsku-Białej. Przygotowaliśmy list do burmistrza miasta wyrażający nasze stanowisko dotyczące planowanej inwestycji, uczestniczyliśmy w spotkaniach z lokalnymi aktywistami, jak również wskazaliśmy ekspertów mogących przygotować rzetelne opracowanie dotyczące oddziaływania inwestycji na środowisko.

6. Przygotowaliśmy pismo interweniujące w sprawie budowy masztu telefonii komórkowej w masywie Śnieżnika na Obszarze Natura 2000 PLH020016 Góry Białskie i Grupa Śnieżnika.

7. Zgłosiliśmy udział stowarzyszenia w postępowaniu toczącym się przed Ministrem Klimatu i Środowiska, w przedmiocie zmiany koncesji na wydobywanie węgla brunantnego i kopalin towarzyszących ze złoża „Turów” położonego w gminie Bogatynia.

8. Przygotowaliśmy pismo interweniujące w sprawie wstrzymania budowy wieży widokowej w rezerwacie przyrody Śnieżnik Kłodzki.

9. W celu ochrony zabytkowej alei drzew przy ulicy Olszewskiego, złożyliśmy m.in. wniosek do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego o stwierdzenie nieważności decyzji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Wrocławia, umarzającej postępowanie administracyjne w sprawie robót budowlanych polegających na przebudowie torowiska tramwajowego i drogi wraz z budową odcinków kanalizacji deszczowej i przebudową sieci trakcyjnej przy ul. Olszewskiego we Wrocławiu.

10. Uczestniczyliśmy w przygotowaniu raportu dotyczącego awifauny lęgowej Lasu Mokrzańskiego w sezonie 2021. Raport został przygotowany na prośbę komitetu społecznego „Ratujmy Las Mokrzański”, a jego celem było określenie wartości przyrodniczych największego kompleksu leśnego w granicach administracyjnych Wrocławia, zagrożonego przede wszystkim nieodpowiednio prowadzoną gospodarką leśną oraz postępującą zabudową mieszkalną przy granicy lasu.

11. Wrocławskie Pola Irygacyjne – kontynuowaliśmy prowadzenie kampanii skierowanej na uświadomienie roli klimatycznej i ekologicznej Pól Osobowickich . Nawiązaliśmy współpracę z innymi organizacjami.

Współpracowaliśmy min z Katarzyną Koj, kuratorką wystawy w BWA we Wrocławiu dzieł artystów związaną z ochroną Pól Irygowanych.

3) Udział w najważniejszych spotkaniach, konferencjach, demonstracjach

Działanie to było także w 2021r mocno sparaliżowane przez pandemię i zastąpione, gdy to okazało się możliwe i celowe, spotkaniami w Internecie na platformach cyfrowych. Jednak w wybranych miesiącach, zwykle pomiędzy falami pandemii, z zabezpieczeniem sanitarnym podejmowaliśmy działania i odbywaliśmy spotkania

Marzec

Happening pod przedstawicielstwem Komisji Europejskiej we Wrocławiu z Siostrami Rzeki- wręczenie petycji do Przewodniczącej Komisji Ursuli von den Leien podpisanej przez ok 3 tys osób w sprzeciwie wobec regulacji Odry i udziale finansowym UE

Maj

Nagranie i wyemitowanie godzinnej audycji na temat międzynarodowego problemu kompleksu Turów dla „Resetu Obywatelskiego”

Czerwiec

Dobre ponad 2 godzinne spotkanie on-line z burmistrzem Łądka Zdr. I prof. Popczykiem na temat koncepcji wdrażania elektroprosumeryzmu (100 % OZE) w gminie Łądek- weryfikacja koncepcji

Wizyta EKO-UNII w Nadleśnictwie Zdroje dotycząca projektu ochrony torfowisk – potencjalny program LIFE

Lipiec

Kilkudniowy spływ kajakiem po Wiśle z Sandomierza do Gołębia. Refleksje dotyczące różnic między Odrą i Wisłą, dokumentacja fotograficzna

Sierpień

Udział w wizji lokalnej konserwatora zabytków w Opolnie Zdr dotyczącej zabytkowego, uzdrowskiego obiektu na ul. Kasztanowej 22. Po niej w wyniku interwencji EKO-UNII zostaje, przez właściciela PGE Turów zakryta dziura w dachu po pożarze, który zniszczył część dachu w obiekcie.

Październik

Udział dwójki przedstawicieli EKO-UNII w bardzo bogatej i interesującej wizycie studyjnej we wschodnich Niemczech dotyczącej transformacji regionów pogórnicznych (węgiel brunatny) po zjednoczeniu Niemiec w 1991r, organizowanej przez Urząd Marszałkowski WD

4. Inne najważniejsze działania EKO-UNII wspierane przez media społecznościowe w roku 2021.

Happening „Stop niszczeniu Odry”

W marcu współorganizowaliśmy wraz z Siostrami Rzek i Koalicją Ratujmy Rzeki happening, podczas którego przekazaliśmy przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen, petycję przeciw regulacji i niszczeniu Odry. Złożyliśmy ją na ręce Jacka Wasika, dyrektora Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej we Wrocławiu, który powiedział: "Wierzę, że ta inicjatywa już na tym etapie, kiedy jeszcze możemy tutaj zapobiec niewłaściwym decyzjom, będzie bardzo skuteczna i uniemożliwi zrujnowanie tego cennego obszaru jakim jest Odra".

– „Dzisiaj mówimy z Niemcami jednym głosem i protestujemy razem na rzecz ochrony Odry, która jest wspólną rzeką” – komentuje Monika Konieczna z Kolektywu Siostry Rzeki, członkini KRR.

– „Środki unijne wspierają nieekonomiczny projekt, który niszczy wszystkie nadodrzańskie obszary Natura 2000. Dlatego też liczymy na interwencję Przewodniczącej KE, która deklaruje wsparcie dla Europejskiego Zielonego Ładu. Program Banku Światowego i rządu Polski oraz zapisy w Umowie Partnerstwa o finansowaniu Odrzańskiej Drogi Wodnej z nowych funduszy UE są sprzeczne z Zielonym Ładem i zapisaną w nim ochroną bioróżnorodności” – zauważa Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA i członek KRR.

Petycja została podpisana przez wszystkich członków Koalicji (49 polskich organizacji pozarządowych, osoby prywatne, ekspertów i naukowców) oraz 1500 osób z Polski i innych krajów europejskich.

Podobna petycja powstała po stronie niemieckiej. Mieszkańcy z nad Odry wspierani przez niemieckie organizacje pozarządowe i Partię Zielonych złożyli petycje w Ministerstwie Transportu w Berlinie, w kancelarii władz Landu Brandenburgii w Poczdamie oraz do Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Berlinie.

Zielone Studium dla Wrocławia

W dniu 31 marca odbyła się wspólna konferencja prasowa wrocławskiego koła Partii Zieloni, Komitetu Zielone Kuźniki, stowarzyszenia EKO-UNIA i Komitetu Społecznego Ratujmy Las Mokrzański, dotycząca wspólnych wniosków o zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia.

Paweł Pomian ze Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA zaprezentował ogólne wnioski dotyczące zagospodarowania wrocławskich terenów zielonych: "Od podjęcia przez Radę Miejską Wrocławia w 2019 roku uchwały o alarmie klimatycznym oczekiwania tysięcy wrocławian i wrocławianek nie zostały spełnione. Rekomendujemy przyjęcie koncepcji miasta-ogrodu, która kompleksowo uwzględnia wszystkie ważne postulaty dotyczące ochrony przyrody i klimatu. Dobre zasady polityki ekologicznej Wrocławia zostały przyjęte już w 1998 roku i wciąż czekają na realizację". EKO-UNIA złożyła wnioski dotyczące ochrony Wrocławskich Pól Irygacyjnych – niezwykle cennego obszaru, na którym powinien powstać ekopark lub rezerwat. Kolejnym postulatem jest pełna ochrona wszystkich 160 ogrodów działkowych o łącznej powierzchni 1400 ha.

Wszystkie złożone wnioski dostępne na stronie: <https://eko-unia.org.pl/zielone-studium-dla-wroclawia/>

Stop dla elektrowni fotowoltaicznej w Giebułtowie na terenie NATURA 2000

Poparliśmy sprzeciw mieszkańców wobec budowy elektrowni fotowoltaicznej na cennych przyrodniczo terenach. Podkreślaliśmy, że transformacja energetyczna kraju, która niewątpliwie czeka Polskę, musi być przeprowadzona z pełnym poszanowaniem dla przyrody.

- Panele fotowoltaiczne powinny powstawać przede wszystkim na dachach bloków, parkingów czy hal produkcyjnych, w dużych przestrzeniach, które są i tak zabudowane. Absurdalne jest budowanie na terenach cennych przyrodniczo, zwłaszcza Natura 2000, czy w siedliskach zwierząt. Obawiamy się tego, że wielu inwestorzy chcą na fali boomu na fotowoltaikę inwestować bez względu na środowisko – komentował w Gazecie Wyborczej Paweł Pomian z EKO-UNII.

<https://wyborcza.pl/7,177851,27490744,urzednicy-od-srodowiska-naruszali-przepisy-unijne-przez-to.html>

<https://wyborcza.pl/7,177851,26932411,inwestor-chce-wybudowac-wielka-elektrownie-fotowoltaiczna-na.html>

Sprzeciw w sprawie nowego odcinka obwodnicy we Wrocławiu

Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA podpisało się pod wspólnym apelem wrocławskich organizacji pozarządowych do Prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka w sprawie budowy nowego odcinka obwodnicy śródmiejskiej.

https://www.petycjonline.com/petycja_do_prezydenta_wroclawia_w_sprawie_odstpienia_lub_zmiany_przebiegu_ponocnego_odcinka_obwodnicy_rodmiejskiej

Wsparcie dla podmokłych łąk w dolinie rzeki Ślęzy na wrocławskich Kuźnikach

Miasto Wrocław tłumaczy mieszkańcom, że budować na mokrych, retencyjnych łąkach trzeba, bo taki jest plan. Miejscowy Plan... Przedstawiciele Komitetu Zielone Kuźniki we Wrocławiu (w który zaangażowana jest również EKO-UNIA) chcą ratować cenne tereny na wrocławskim osiedlu w dolinie rzeki Ślęzy. Mieszkańcy zebrali blisko 1,5 tysiąca popisów pod obywatelską inicjatywą uchwałodawczą, aby powołać w tym miejscu użytek ekologiczny. Działanie zakończyło się sukcesem – miasto odstąpiło od planów zabudowy oraz przeprowadza ekspertyzę ekologiczną dla tego terenu.

– Stowarzyszenie EKO-UNIA wspiera mieszkańców osiedla Kuźniki. Pomogliśmy przygotować ekspertyzy przyrodnicze i hydrologiczne, które jednoznacznie wykazały, że te podmokłe tereny trzeba chronić, ponieważ mają olbrzymie znaczenie dla klimatu i ochrony bioróżnorodności. Złożyliśmy też uwagi do przygotowywanego Studium, ponieważ zabudowa tych cennych terenów ma nastąpić na podstawie planów sprzed 10 lat. Tak liczny sprzeciw mieszkańców pokazuje, jak bardzo zmieniło się nastawienie społeczne do kwestii ochrony przyrody. Wszyscy odczuwamy znacznie mocniej skutki katastrofy klimatycznej, dlatego dziś musimy zmienić politykę miasta. To wyzwanie stoi przed prezydentem i radnymi miejskimi – powiedział **Paweł Pomian z EKO-UNII na konferencji prasowej.**

Podwodny Wrocław 2021 - "Eko-Empatia"

XIV edycja wystawy Sceny Sztuki Intermedialnej, której celem w tej edycji jest wspólna manifestacja działań artystów, ekologów i aktywistów. Ukazanie różnych punktów widzenia na wiodące zagadnienie. Tegoroczne hasło wystawy nawiązuje bezpośrednio do empatii w kontekście ekologicznym. Na otwarciu wystawy głos zabrali przedstawiciele stowarzyszenia: Hanna Schudy i Paweł Pomian.

III. Działania związane z ochroną cennych przyrodniczo łąk

EKO-UNIA gospodarowała nadal w 2021 roku na dzierżawionych łąkach w powiecie oleśnickim i sycowskim oraz na dużym areale na terenie Pogórza Izerskiego.

Zrobiliśmy roczną dokumentację fotograficzną łąk, w szczególności storczyków, a także różnych gatunków motyli oraz innych zwierząt. Latem zleciliśmy naszym wykonawcom koszenie i zbiór siana. Prace zgodnie z zaleceniami naukowymi i przepisami były wykonywane pod koniec sierpnia i we wrześniu. Obserwujemy na niektórych wykaszanych łąkach wzrost ilości, ale też przemieszczanie się, cennych gatunków roślin, jak np. storczyka szerokolistnego. Niestety obserwujemy również stałą inwazję obcego gatunku - nawłoci kanadyjskiej.

Rok 2021 był dla EKO-UNII czwartym rokiem 5-letniego planu rolnośrodowiskowego, który realizujemy na podstawie przygotowanej przez dr Małgorzatę Rudy ekspertyzy przyrodniczo-środowiskowej dla łąk na których gospodarujemy.

Przyjęliśmy założenie częstszego wykaszania gatunków inwazyjnych jak nawłoc kanadyjska, na najcenniejszych łąkach.

IV. Tworzenie stron, promocja działań w Internecie, obecność w mediach

Rok 2021 był drugim rokiem pandemii COVID-19.

Lockdowny, ograniczenia w przemieszczaniu się podobnie jak w poprzednim roku mocno zmieniły funkcjonowanie społeczeństwa. Wymusiły jego cyfryzację. Wbrew pozorom nie wpłynęło to w zasadniczy sposób na przyspieszenie lub wysyp nowatorskich rozwiązań technologicznych. Wszyscy oswajaliśmy się z posiadanymi już zasobami. Znajomość narzędzi cyfrowych stała się za to powszechna.

EKO-UNIA w tym czasie również nie przystąpiła do jakiejś szczególnej ofensywy technologicznej. Zrekonstruowana nieco wcześniej strona eko-unia.org.pl osiągnęła najlepszy w historii wynik tzw. użytkowników. Nie sposób nie docenić przy tym redaktorów witryny, oraz sprawującej nad nią pieczę Pani informatyk (informatyczki 😊). Duży wpływ na dobry wynik miał podserwis petycyjny, dzięki któremu aktywizowaliśmy wspierające nas osoby. Ogromny potencjał zasięgów zbudowanych przez administratora facebooka, Pawła Pomiana, dzięki petycjom stawał się dostępny także dla serwisu głównego.

Serwis eko.org.pl – prowadzony konsekwentnie przez Andrzeja Mazika- także zdołał obronić swoją pozycję lidera wśród witryn ekologicznych. Tu z kolei sukces zawdzięcza współpracy z FER, dzięki której duży ruch sieciowy pozyskany został dzięki kalkulatorowi energii - <http://ekodom.eko.org.pl/>

Skończony projekt Strażników Rzek, której efektem był serwis praworzeki.eko-unia.org.pl, dał okazję do przeprojektowania tego zasobu, by mógł funkcjonować trudnych w warunkach ograniczonego finansowania. Serwis jest dobrym pretekstem do zaanonsowania tematu, jakim jest utrzymywanie wartościowych zasobów internetowych po zakończeniu projektów.

Wydaje się, że nadal nie wypracowaliśmy skutecznych sposobów ewaluacji tych zasobów, ani procedur wspierających je. Nie chodzi tu bynajmniej o finansowanie obsługi, co jest robione, ale raczej o dbałość o aktualizację treści. Być może powinniśmy przekazywać zasoby, które uznamy za ważne innym podmiotom, lub powinniśmy zawierać jakieś długoterminowe umowy dotyczące pozyskiwania treści.

Zasoby internetowe EKO-UNII przeniesione zostały w całości na komercyjny serwer nazwa.pl, Stowarzyszenie korzysta z komercyjnego konta Google i kont platformy ZOOM. Prowadzi aktywną, skuteczną działalność na Facebooku, członkowie EU udzielają się również na Twitterze. Wydaje się, że sumienna praca w tych mediach da owoce i będzie stanowić najistotniejszy element komunikacji Stowarzyszenia w najbliższej przyszłości. Duże doświadczenie Zespołu w konstrukcji i obsłudze narzędzi internetowych wspierających zarówno komunikację z socjalmediami, jak i wewnętrzne funkcjonowanie organizacji zainspiruje nas do wypracowania oszczędzających czas a zarazem kontrolujących harmonogram procedur. To zawsze jest drogą do sukcesu.

Zagrożeniem może być oparcie się na płatnych komercyjnych platformach. One nie są wbrew pozorom drogą. Musimy jednak zdawać sobie sprawę, że stanowimy wzorzec dla innych organizacji. Stąd w

przyszłości powinniśmy rozpoznać sposoby wykorzystania pomocy, jaką OPP mamy zagwarantowaną ze strony państwa. Myślę, że sprowokowanie choćby dyskusji, sprawi, że dofinansowanie stanie się powszechne, sprawiedliwe, i że wzmocni organizacje pozarządowe jako całość.

Media społecznościowe

EKO-UNIA rozwija w 2021r aktywność w mediach społecznościowych i zyskuje coraz większe zasięgi. Media społecznościowe pozwalają docierać do sprofilowanych grup odbiorców zainteresowanych tematyką, ale także przyciągać zainteresowanie nowych osób. Podejmujemy liczne działania edukacyjne, w szczególności dotyczące klimatu i ochrony środowiska. Prowadzimy działania informacyjne dotyczące bieżącej sytuacji w kraju, głównie dotyczącej branży energetycznej. Ponadto informujemy o realizowanych przez nas działaniach. W odróżnieniu od wielu NGO zawsze staramy się wspierać działania innych organizacji pozarządowych udostępniać ważne materiały partnerów.

Nadal rozwijamy nasze media społecznościowe, które nadzoruje i prowadzi Paweł Pomian, docierając do nowych grup oraz pozyskując nowych obserwujących.

Na Facebooku: <https://www.facebook.com/EkoUnia/>

Na Twitterze: <https://twitter.com/EkoUnia>

V. Przedstawicielstwo w radach, komitetach, udział w koalicjach

Violetta Sołtysik, Krzysztof Smolnicki członkowie Stowarzyszenia, są przedstawicielami EKO-UNII i innych dolnośląskich organizacji ekologicznych w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-20 (komitet działa jeszcze 2-3 lata po skończonym okresie budżetowym KE tj. do 2022- 3r)

Radosław Gawlik prezes Stowarzyszenia jest zastępcą członka w Komitecie Monitorującym Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-20.

Stowarzyszenie jest członkiem następujących koalicji międzynarodowych i krajowych:

OCEAN2012, Shark Alliance, Dolnośląskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, Koalicji Klimatycznej, Ogólnopolskiej Koalicji "Rozwój TAK – Odkrywki NIE", Grupie na rzecz transformacji energetyki.

EKO-UNIA jest członkiem-założycielem LGD Dobra Widawa, Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Koalicji Ratujmy Rzeki.

W 2018 r. zostaliśmy przyjęci na członka **międzynarodowej Koalicji European Environmental Bureau**, z którą wspólnie także w 2019 r. działaliśmy na rzecz eliminacji szkodliwej rtęci z dentystyki i gospodarki energetycznej.

Aktywnie uczestniczymy w działaniach międzynarodowej Koalicji „Czas na Odrę” oraz Koalicji Ratujmy Rzeki, którą współtworzyliśmy i która stała się jedną z najważniejszych grup społecznych sprzeciwiających się jednostronnej, „betonowej” gospodarce wodnej. Techniczny stosunek do wód prowadzi w Polsce do zwiększania zagrożenia powodziowego, dewastacji przyrody rzek oraz nieracjonalnych planów transportowych.

W 2021 r. EKO-UNIA kontynuowała uczestnictwo w kampanii „Ekoproblem Kozienice”, która informuje o szkodliwym wpływie elektrowni- z otwartym obiegiem chłodzenia wodami Wisły- na ekosystem wodny i klimat.

EKO-UNIA kontynuowała swoje międzynarodowe koalicyjne działania przy wdrażaniu konwencji z Minamaty, monitorowała implementację rozporządzenia unijnego z 2017 r. przygotowywała materiały prasowe do czasopism branżowych oraz monitorowała prasę stomatologiczną oraz związaną z odpadami rtęciowymi.

Załącznik - wybrane przykłady naszej obecności w mediach w roku 2021

Kolejne negocjacje w sprawie Turowa. Polska zapłaci Czechom 50 mln euro?

„W umowie międzyrządowej brakuje przede wszystkim deklaracji dotyczącej daty wygaszenia odkrywki Turów” – komentuje w rozmowie z OKO.press Paweł Pomian ze stowarzyszenia EKO-UNIA. „Tak naprawdę wydobycie jest przyczyną problemów, które dotyczą Czechów, Polaków i Niemców. Wiąże się z opadaniem poziomu wody przez lej depresyjny, który powstaje przy granicach odkrywki. Dopóki nie wstrzymamy wydobycia w Turowie i nie podejmiemy dodatkowych kroków, takich jak budowa ekranów, problem nie zniknie. Razem z Greenpeace i Fundacją Rozwój Tak-Odkrywki Nie wystaliśmy list do nowej pani minister, postulując przygotowanie planu wygaszania Turowa” – dodaje.

<https://oko.press/kolejne-negocjacje-w-sprawie-turowa-polska-zaplaci-czechom-50-mln-euro/>

Rząd pozwolił na wydobycie węgla w Turowie do 2044 „Kpina z sąsiednich państw i ich mieszkańców”

W kwietniu 2020 roku minister klimatu i środowiska Michał Kurtyka przedłużył koncesję kopalni Turów o sześć lat. PGE, właściciel kopalni, zapowiadało jednak, że wciąż będzie się ubiegać o dalsze wydobycie. Minister uległ i wczoraj, 28 kwietnia, wydłużył koncesję do 2044 roku.

Jeszcze w ubiegłym roku rzeczniczka PGE, Sandra Apanasioneck, informowała w mailu do OKO.press, że w samej kopalni zatrudnionych jest około 2,5 tysiąca osób. 1250 osób pracuje w elektrowni. Podobne liczby zapisano w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji Dolnego Śląska. Do tego należy doliczyć około 1,8 tys. pracowników powiązanych z Turowem branż – wyliczał podczas konferencji Radosław Gawlik, prezes EKO-UNII, były wiceminister środowiska w rządzie Jerzego Buzka. To daje w sumie ponad 5 tysięcy osób. Skąd więc aż 80 tysięcy poszkodowanych ewentualnym zamknięciem Turowa? – zastanawiają się ekolodzy.

<https://oko.press/rzad-pozwolil-na-wydobycie-węgla-w-turowie-do-2044-kpina-z-sasiednich-panstw-i-ich-mieszkanow/>

Unprecedented Czech legal challenge to Polish coal mine could be “catastrophic” for Poland

In September last year, the Czech Republic brought the issue to the European Commission, which in December said that, while environmental concerns were “unfounded”, Warsaw had indeed violated a number of EU laws by not properly consulting its neighbours before extending the mine’s permit. “It was brewing for quite a while,” said Radosław Gawlik of EKO-UNIA, an environmental NGO. He listed numerous signs of an impending lawsuit: “citizens’ complaints, ... involvement of the Czech government, visits, Czech media describing the situation, the September decision of the European Commission. Finally, they decided to go through with it.”

<https://notesfrompoland.com/2021/02/25/unprecedented-czech-legal-challenge-to-polish-coal-mine-could-be-catastrophic-for-poland/>

Konflikt o kopalnię Turów jest absurdem

- mówi Paweł Pomian ze stowarzyszenie ekologicznego EKO-UNIA w rozmowie TV Echo24 na temat konfliktu o kopalnię Turów i rosnącej kary dla Polski. Pół miliona euro czyli 2 miliony 300 tysięcy złotych dziennie. Tyle wynosi kara nałożona na Polskę przez Trybunał Sprawiedliwości UE w związku z działalnością kopalni węgla brunatnego Turów.

<https://echo24.tv/konflikt-o-kopalnie-turow-jest-absurdem/>

Polska dziura międzynarodowa

- Mieszkańcy Opolna nie wiedzą, na czym stoją - mówi Paweł Pomian z wrocławskiej EKO-UNII. - Możliwe, że odkrywka zajmie ich miejscowość, PGE wykupi od nich działki, a domy trzeba będzie wyburzyć. Jest też opcja, że kopalnia w ogóle tam nie dotrze. Na razie nikt nie przekazał im żadnych informacji.

<https://magazyn.wp.pl/informacje/arttykul/polska-dziura-miedzynarodowa>

Radosław Gawlik: "Politycy są uwięzieni w mentalnej twierdzy Turów" [PODCAST]

- Sprawa Turowa to konsekwencja nieudolnego podejścia polskiego rządu do sprawiedliwej transformacji energetycznej - mówi Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA w rozmowie z Agnieszką Gorczycą.

<https://www.gazetaprawna.pl/podcasty/z-pierwszej-strony/podcast/8194407,radoslaw-gawlik-eko-unia-politycy-sa-uwiezieni-w-mentalnej-twierdzy-turow.html>

Eko-Unia: "Dla Turowa nie ma przyszłości"

- Dni energetyki opartej na węglu, także kopalni i elektrowni Turów są ze względów ekonomicznych i klimatycznych już policzone - taką tezę przygotowaną przez naukowców z Gliwic przedstawili dziś na konferencji działacze wrocławskiej Eko-Unii, której liderem jest Radosław Gawlik. „Energetyka oparta o kompleks w Turowie nie zapewnia większej liczby etatów. Obserwowany spadek zatrudnienia w kompleksie Turów, nie przyczynia się również do poprawy sytuacji materialnej powiatu” – w raporcie dla Eko-Unii piszą prof. Jan Popczyk i dr Krzysztof Bodzek. Ich zdaniem blisko połowa pracowników kompleksu energetycznego Turów przejdzie na emeryturę w ciągu najbliższych lat.

<https://www.radiowroclaw.pl/articles/view/113566/Eko-Unia-Dla-Turowa-nie-ma-przyszlosci>

Nowa elektrociepłownia na rozdrożu. Obejdzie się bez protestów w Wiszni Małej?

- To będzie technologia emisyjna, będzie przyczyniała się do zwiększenia CO2 do atmosfery. W Europie cała ta technologia idzie w minimalizowanie odpadów. Niestety Polska idzie przestarzałą drogą – twierdzi Radosław Gawlik ze Stowarzyszenia Ekologicznego „EKO-UNIA”.

<https://wroclaw.tvp.pl/53793435/nowa-elektrociepownia-na-rozdrozu-obejdzie-sie-bez-protestow-w-wiszni-malej>

Pod Wrocławiem zbudują spalarnię śmieci? Sprzeciw mieszkańców i krytyka ekologów

Budowę spalarni odpadów negatywnie oceniają organizacje ekologiczne. – To słabo pasuje do strategii Unii Europejskiej, polegającej na redukcji odpadów i odzysku z takich surowców, jak szkło czy plastik oraz ich ponownego wykorzystania – mówi Onetowi Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia Eko-Unia, były wiceminister środowiska.

– U nas rezygnuje się z tych procesów i od razu chce się wrzucić odpady do pieca, żeby je spalić, bo mamy z nimi problem. A to najgorsze z możliwych rozwiązań – dodaje.

Gawlik nie zgadza się ze stwierdzeniem, że budowa spalarni poza granicami miasta nie dotyczy Wrocławia. – Ludzie przyjechali tu po czyste powietrze, a doczekali się tego, że pod nosem będą mieć

spalarnię odpadów. Stąd się bierze taki opór społeczny. Sprawa jak najbardziej dotyczy też Wrocławia – zaznacza Gawlik.

I dodaje: – W spalarni będą spalane głównie odpady z Wrocławia. Przy wiatrach zachodnich i południowo-zachodnich dym z kominów będzie dmuchał na Pawłowice i Psie Pole. Inwestor zawsze będzie zapewniał, że to jest fabryka ekologiczna, ale tego typu spalarnie zawsze będą wpływać na środowisko.

<https://wiadomosci.onet.pl/wroclaw/kontrowersje-wokol-planowanej-budowy-spalarni-smieci-pod-wroclawiem/k74mxrw>

Radosław Gawlik z EKO-UNII: Spalarnie odpadów odchodzą do lamusa. Polska łapie się za coś, co już przebrzmiało

Zanim władza wyda zgodę na budowę spalarni, musi sprawdzić jak będzie ona oddziaływała na otoczenie. Inwestor przygotowuje tak zwany raport oddziaływania na środowisko. Stowarzyszenie EKO-UNIA zamówiło ocenę takiego właśnie raportu na temat planowanej spalarni odpadów w gminie Wisznia Mała, w sąsiedztwie Wrocławia i gminy Długołęka. Radosław Gawlik, prezes stowarzyszenia, opowiada, o czym inwestor - firma Fortum - w swoim raporcie zapomniał.

<https://gazetawroclawska.pl/radoslaw-gawlik-z-ekounii-spalarnie-odpadow-odchodza-do-lamusa-polska-lapie-sie-za-cos-co-juz-przebrzmialo/ar/c1-15712140>

Dla kopalni Turów rozpoczął się nowy etap – walka o przetrwanie

– Wygląda na to, że polsko-czeskie negocjacje potrwać do końca lata bez groźby 5 mln euro kar dziennie zaproponowanych przez rząd czeski za brak zatrzymania wydobycia w kopalni – ocenia Radosław Gawlik, prezes stowarzyszenia Eko-Unia, były wiceminister środowiska. – To wszystko słabo rokuje dla mieszkańców Bogatyni wobec braku rozmowy i środków unijnych na wyłączenie kompleksu węglowego w ciągu najbliższych dziesięciu lat. Widmo wcześniejszego zamknięcia Turowa ze względów ekonomicznych rośnie – dodaje Gawlik.

<https://www.parkiet.com/surowce-i-paliwa/art19494021-dla-kopalni-turow-rozpoczal-sie-nowy-etap-walka-o-przetrwanie>

Bomba ekologiczna pod Wrocławiem? Materiał z hałdy używany jest do budowy wschodniej obwodnicy

Hałda w Siechnicach, przez lata uważana za bombę ekologiczną, przerabiana jest na kruszywo do budowy wschodniej obwodnicy Wrocławia. Właściciel hałdy przekonuje, że robi z niej materiał nieszkodliwy dla środowiska. - Nasze i innych badania pokazują, że w hałdzie po przeróbce są przekroczenia norm chromu od 60 do blisko 600 procent - alarmuje ekolog Radosław Gawlik.

<https://gazetawroclawska.pl/bomba-ekologiczna-pod-wroclawiem-material-z-haldy-uzywany-jest-do-budowy-wschodniej-obwodnicy/ar/c1-15475772>

Hałda Siechnice - Magazyn śledczy Anity Gargas

Niebezpieczna pozostałość po PRL-owskim przemyśle i pytania o rakotwórczy pierwiastek zagrażający ludziom. W tle dolnośląscy urzędnicy głusi na protesty mieszkańców, którzy twierdzą, że gigantyczna, pohutnicza hałda zatruwa wodę i środowisko. Jak doszło do tego, że odpady z huty żelazochromu stały się materiałem do budowy dróg? Na czym, zdaniem mieszkańców, polegało przetworzenie odpadów w surowiec budowlany i co na ten temat wiedzą urzędnicy? Dlaczego do tej pory nie udało się bezpiecznie zutylizować hałdy? Jak to możliwe, że w wynikach badań na zawartość chromu zleconych przez mieszkańców oraz przez właściciela hałdy istnieją ogromne rozbieżności? W reportażu Radosław Gawlik.

<https://vod.tvp.pl/video/magazyn-sledczy-anity-gargas,14102021,56099683>

Nie będzie lepszego czasu na transformację energetyczną

– Rząd wcześniej naobiecował górnikom, że węgla mamy na lata i będziemy go jeszcze długo wydobywać. Teraz jest zakładnikiem własnych obietnic – tłumaczy Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA. Ale polityka Zjednoczonej Prawicy to niejedyna przyczyna tego, że w Turowie zainteresowanie transformacją energetyczną jest znikome. – Mieszkańcy okopali się w swojej twierdzy, z której widzą tylko wydobycie węgla i elektrownię. Hamulcowym zmian są też liderzy związków zawodowych, którzy chcą utrzymać korzystne dla siebie status quo. Nie ma też żadnego lokalnego lidera samorządowego, który tłumaczyłby, że należy pilnie przygotować plan polegający na zastąpieniu węgla siecią odnawialnych źródeł energii i innych alternatyw dla miejsc pracy i dochodów, korzystając z procesu sprawiedliwej transformacji – mówi Gawlik.

<https://krytykapolityczna.pl/kraj/transformacja-gornictwo-turow-klimat/>

Prawnicy o sprawie Turowa: Od decyzji TSUE nie ma odwołania

Stowarzyszenie EKO-UNIA i Fundacja RT-ON zwracają uwagę, że to nie jest koniec złych wiadomości dla regionu, ponieważ KE potwierdziła, że region Bogatyni nie otrzyma pieniędzy z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, jeśli nie zadeklaruje odejścia od węgla w tej dekadzie. Prezes Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA Radosław Gawlik dodał, że nikt nie wie, jakie będą długofalowe skutki tego wyroku, ale organizacja liczy na to, że pozwoli to przyspieszyć dyskusję o sprawiedliwej transformacji. - Przyszłość regionu jest teraz w rękach rządu Polski, który musi zmierzyć się z decyzją TSUE. Musi wziąć pod uwagę interes 3,5 tys. osób zatrudnionych w Kompleksie Turów, ale i liczniejszego społeczeństwa tego regionu, które chce odejść od węglowej tradycji - podsumował.

https://biznes.interia.pl/gospodarka/news-prawnicy-o-sprawie-turowa-od-decyzji-tsue-nie-ma-odwolania,nld,5246642#utm_source=paste&utm_medium=paste&utm_campaign=chrome

Schudy: Odkrywki zabierają wodę, czyli czego dowie się polski rząd z analizy dotyczącej kopalni Jänschwalde przy niemieckiej granicy

– Odkrywka Jänschalde w Brandenburgii, obsługiwana przez czeski koncern EPH, zabiera wodę Polakom – cieszymy się, że resort klimatu pochyła się nad problemem. Tylko dlaczego teraz i czego rząd może się dowiedzieć z przypadku odkrywki Jänschalde w kontekście innych odkrywek? – pisze Hanna Schudy z EKO-UNII.

<https://biznesalert.pl/schudy-odkrywki-zabieraja-wode-czyli-czego-dowie-sie-polski-rzad-z-analazy-dotyczacej-kopalni-janschwalde-przy-niemieckiej-granicy/>

Jaenschwalde będzie psuć środowisko jeszcze przez ponad 10 lat

Podobnie jak w przypadku kopalni Turów tak i tutaj temat ma się jeszcze ciągnąć latami. Ekolodzy zwracają uwagę, że kopalnia Janschwalde, która zdaniem niemieckich aktywistów klimatycznych zagraża też chronionemu obszarowi Natura 2000, ma być w 2023 r. zamknięta. Ale nadal, jak zwracają uwagę, aż do 2034 r. planowane jest odpompowywanie wody i obniżanie poziomu wód gruntowych w przygranicznym rejonie.

Czy jesteśmy przygotowani na ten scenariusz? I kto poniesie wyższe koszty zaopatrywania lubuskich gmin w wodę? — zastanawia się Anna Dziadek.

Z kolei Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia EKO-UNIA, zwraca uwagę na obowiązującą koncerny energetyczne zasadę „zanieczyszczający płaci”. Tym kierować ma się też Praga sądząca Polskę przed TSUE za Turów.

Można oczekiwać także determinacji rządu RP w przestrzeganiu powyższej zasady wobec polskich gmin jak Gubin i Brody, które roztropnie sprzeciwiły się odkrywce po polskiej stronie granicy, ale odczuwają negatywny wpływ na środowisko ze strony niemieckiej kopalni – nie ma cienia wątpliwości Gawlik.

<https://spidersweb.pl/bizblog/janschwalde-jak-turow/>

Schudy: Misja niemożliwa, czyli Turów 2044

Kompleks w Turowie to zakład energetyczny węgla brunatnego, tysiące zatrudnionych osób, dziesiątki lat tradycji górniczych w regionie oraz oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i rynek pracy. To także pewien rodzaj myślenia w kategoriach monumentalnych, scentralizowanej produkcji i zatrudnienia. W kontekście Europejskiego Zielonego Ładu oraz Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, a do tego koncesji, która trwa tylko do 2026 roku, region wciąż nie zastępuje miejsc pracy w energetyce węglowej inną strategią rozwoju. Pieniądze na sprawiedliwą transformację regionów górniczych mogą ominąć Bogatynię, która wierzy, że przed nią jeszcze 24 lata wydobycia i spalania węgla. Polska Grupa Energetyczna chwali się, że „zapewnia stabilny byt około 60-80 tysiącom osób”. Tym bardziej dziwi, że odwracając głowę od „końca węgla”, naraża tak potężną grupę ludzi na nagłą zmianę sytuacji – pisze Hanna Schudy z EKO-UNII.

<https://biznesalert.pl/schudy-misja-turow-pge-fundusz-sprawiedliwej-transformacji-wegiel-energetyka/>

Ekolodzy: Liczymy, że decyzja TSUE podziela jak kubek zimnej wody na ministra Sasina

Prezes Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA Radosław Gawlik dodał, że nikt nie wie, jakie będą długofalowe skutki tego wyroku, ale organizacja liczy na to, że pozwoli to przyspieszyć dyskusję o sprawiedliwej transformacji. "Przyszłość regionu jest teraz w rękach rządu Polski, który musi zmierzyć się z decyzją TSUE. Musi wziąć pod uwagę interes 3,5 tys. osób zatrudnionych w Kompleksie Turów, ale i liczniejszego społeczeństwa tego regionu, które chce odejść od węglowej tradycji" - podsumował.

<https://forsal.pl/biznes/ekologia/artykuly/8170322,kopalnia-turow-decyzja-tsue-stanowisko-ekologow.html>

Śląscy urzędnicy i aktywiści: region może stracić miliardy. Przez węgiel

„Mieszkańcy oraz samorządy lokalne regionów węglowych boją się, że bez europejskich pieniędzy czeka je katastrofa ekologiczna, ale również społeczna” – mówi Katarzyna Kubiczek ze Stowarzyszenia EKO-UNIA. „Już czas powiedzieć uczciwie – kto z tej europejskiej pomocy zostanie wykluczony” – dodaje.

<https://smoglab.pl/nowe-kopalnie-na-slasku-region-straci/>

Turów wykluczony z funduszy na sprawiedliwą transformację?

– „O tym, że region zgorzelecki nie będzie mógł skorzystać z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji mówiliśmy już od dawna. Można było przewidzieć, że region, który planuje wydobycie węgla po 2030 r. i otwiera nowy blok w elektrowni na węgiel brunatny nie będzie mógł skorzystać z funduszy mających na celu wsparcie regionów planujących dekarbonizację” – tłumaczy Katarzyna Kubiczek ze Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA.

<https://odpowiedzialny-inwestor.pl/2021/05/18/turow-wykluczony-funduszy-sprawiedliwa-transformacje/>

Polsko-czeskie rozmowy ws. Turowa: „Naszym celem nie jest natychmiastowe zatrzymanie kopalni”

„Powinniśmy tworzyć plan odejścia od węgla, bo tylko zakończenie wydobycia i spalania węgla daje możliwość zatrzymania negatywnych skutków dla środowiska i klimatu, a także uniknięcia niekorzystnego dla podatników wzrostu cen energii. Według analiz ekspertów Turów można w sposób zaplanowany wygasić już w latach 2026-2030. Negocjacje w Pradze nie rozwiązują prawdziwych problemów, z którymi borykają się mieszkańcy oraz środowisko”, podkreśla Katarzyna Kubiczek ze Stowarzyszenia Ekologicznego EKO-UNIA.

<https://www.euractiv.pl/section/grupa-wyszehradzka/news/kurtyka-brabec-tsue-polska-turow-wegiel-energia-pge-czechy-unia-europejska/>

Nowy blok w elektrowni Turów nie działa już po miesiącu od otwarcia. Kosztował 4 mld zł, PGE milczy

– Można powiedzieć, że cieszymy się z takiego obrotu sprawy, bo dzięki temu do atmosfery emitowanych jest mniej gazów cieplarnianych. Przeszój nowego bloku pokazuje również, że elektrownia Turów nie wytwarza aż tak dużo energii, a sam blok nie jest niezbędny do utrzymania bezpieczeństwa energetycznego Polski - mówi Katarzyna Kubiczek ze stowarzyszenia Eko Unia.

<https://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,27336534,nowy-blok-w-elektrowni-turow-nie-dziala-juz-po-miesiacu-od-otwarcia.html>

Koniec z amalgamatem do 2025 r. – pytanie o wsparcie środowiska stomatologicznego

Z sygnałów płynących ze środowiska stomatologicznego oraz z Ministerstwa Klimatu i Środowiska wynika, że ograniczanie emisji rtęci do środowiska to zbyt wielki ciężar nakładany na barki stomatologów – pisze w stanowisku przesłanym infoDENT24.pl Hanna Schudy reprezentująca Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA. Autorka przedstawia propozycje przewyższenia inercji w działaniach zmierzających do eliminacji w stosowaniu amalgamatu stomatologicznego.

<https://www.infodent24.pl/lexdentpost/koniec-z-amalgamatem-do-2025-r-pytanie-o-wsparcie-srodowiska-stomatologicznego,118454.html>

Wycofanie amalgamatu stomatologicznego do 2025 r.?

Podpisy pod Deklaracją Wrocławską, optującą za bezwzględnym wycofaniem amalgamatu rtęciowego ze stomatologii do 2025 r. - zbiera Stowarzyszenie Ekologiczne „EKO-UNIA”, które z apelem o poparcie swojego stanowiska zwraca się także do środowiska lekarzy dentystów.

<https://www.infodent24.pl/newsdentpost/wycofanie-amalgamatu-stomatologicznego-do-2025-r,119199.html>

Łąka Kuźnicka: mieszkańcy chcą stworzenia Ekologicznego Korytarza Doliny Ślęzy

„Inicjatywa społeczna Zielone Kuźniki dotyczy powołaniu użytku ekologicznego. Nie byłoby rozsądnym pomysłem budowanie nowego osiedla na terenie zalewowym i podmokłym” – mówił Paweł Pomian.

<https://radiogra.pl/laka-kuznicka-mieszkanicy-chca-stworzenia-ekologicznego-korytarza-doliny-slezy.html>

Krzyczą: Stop dla niszczenia Odry! Protest w centrum Wrocławia

Koalicja aktywnie wspiera postulaty organizacji ekologicznych i pro klimatycznych, aby z projektu Umowy Partnerstwa wykluczyć inwestycje wspierające rozwój żeglugi śródlądowej oraz inwestycje ukierunkowane na retencję zbiornikową i korytową.

Koalicja liczy na pomoc i zaangażowanie przewodniczącej Komisji Europejskiej. - Środki unijne wspierają nieekonomiczny projekt, który niszczy wszystkie nadodrzańskie obszary Natura 2000. Dlatego też liczymy na interwencję Przewodniczącej KE, która deklaruje wsparcie dla Europejskiego Zielonego Ładu. Program Banku Światowego i rządu Polski oraz zapisy w Umowie Partnerstwa o finansowaniu Odrzańskiej Drogi Wodnej z nowych funduszy Unii są sprzeczne z Zielonym Ładem i zapisaną w nim ochroną bioróżnorodności - zauważa Radosław Gawlik, prezes Stowarzyszenia Ekologicznego Eko-Unia i członek KRR.

<https://gazetawroclawska.pl/krzycza-stop-dla-niszczenia-odry-protest-w-centrum-wroclawia/ar/c1-15491736>

Sprawozdanie przygotowali:

Anna Adamczyk, Hanna Schudy, Witold Miklaszewski,
Andrzej Mazik, Radosław Gawlik, Paweł Pomian